

Monoloog

“Uitgevist”

Mieke Verbelen

Dit stuk mag gespeeld worden na schriftelijke toestemming van de auteur:

mieke.verbelen@gmail.com

Rechten bij Sabam

Personage:

Frans: een ± 50-jarige man.

Deze monoloog is een samenvoeging en bewerking van de monologen “Uit-Vissen” en “Marianneke van de frituur”.

Het wordt weer niks.

Maar eigenlijk kan mij dat niet schelen.

Ze moeten zij niet bijten.

Liever niet zelfs.

Ik heb compassie met die viskes.

Ze liggen daar zo te spartelen met dienen haak in hunnen bek.

Ik ben er een beetje vies van om ze los te maken.

Ge hoort ze wel niet schreeuwen, maar dat moet toch zeer doen.

Maar ja, daar moogt ge niet te lang bij stilstaan, want dan kunt ge uw sport wel vergeten.

Ne mens mag niet te veel nadenken bij wat ‘m doet.

Ge doet altijd wel iets verkeerd.

Ge doet eigenlijk meer verkeerd dan goed.

Allé ja, den ene doet al wat meer verkeerd dan den andere.

Ik snap dat niet.

Daar zijn gasten, die schijnen van niks last te hebben.

Nooit geen problemen.

Hoe doen die dat toch?

Maar ja, 't is niet omdat ze ne grote mond hebben op café, dat ze thuis ook....

Ik zou eens een vlieg willen zijn. Het kan goed zijn dat hun vrouw elke avond met de mattenklopper klaar staat.

Ik weet nog... ons moeder hé, die rolde vroeger om de veertien dagen de mat op, en hing ze buiten over den draad.

En dan maar meppen.

Ge had ze moeten bezig zien. Fors dat die had.

Daar kan ik van meeklappen.

'k Was blij toen dat ze eindelijk ne stofzuiger kocht.

Die mattenklopper heb ik stillekes doen verdwijnen.

Dat die stomme vissen niet willen bijten, hé.

Aan wat ligt dat nu?

Zou het aan 't weer liggen?

Of aan mijnen aas?

Maar ik gebruik al jaren dezelfde aas.

Ik zit hier verdomme al vier uur te vissen, en ik vis just niks.

Ne geboren verliezer, dat ben ik.

Vroeger al, met de monopoly; ik verloor altijd! Altijd!

En ons moeder zette maar huizen, kocht straten, en ik: niks jong,

niks!

Als ik al eens een huizeke kon zetten, stond ze er direct links en rechts nevest.

Ik kon gene kant nie meer uit.

Godverdomme, ik had schijt aan dat spel.

Ik zat meer in den bak dan wat anders.

Ik denk dat niemand zoveel in den bak heeft gezeten as kik.

Rotspel!

En dan geven ze dat aan de klein mannen voor hunne

Sinterklaas. Pheu, kindervriend!

Ons moeder ja, die heeft er plezier aan gehad.

Lap! 't Betrekt.

Nu zal ik mijne paraplu nog moeten gaan opstellen zeker?

Ge moet er wat voor over hebben.

En dat allemaal om een viske mee naar huis te kunnen pakken.

En waarom?

't Is toch ambras.

- Wie gaat dat beest kuisen? Zee ze dan.
- Dat zal ik wel doen.
- En wie gaat dat opeten? Zoiets dat ge uit de riool hebt opgevist. Ik kom daar niet aan, zelle. Ge wilt gij mij zekers vergiftigen?

En wat moet ik dan zeggen van die levertraan!

Elke zondagmorgen vóór de mis heeft zij mij die opgesolferd.

- SLIKT! Zee ze dan.
- Godverdomme moe.
- SLIKT!!! En vloekt niet tegen uw moeder of ge kunt uwe mond gaan spoelen met bruin zeep.

Hebt ge dat al eens moeten doen?

Smaakt niet, zenne.

Boeren dat ge daarvan moet laten... en de rest.

Maar as kik na 'godverdomme' wil vloeken!

Nondedju!

Allé, gaat het dan toch nog regenen? Nog een chance dat ik hem bij heb.

(Stelt vissersparaplu op.

Begint op melodie van 'Singin' in the rain' te zingen. Eerst zacht, dan overmoedig luid:)

"I'm vissing in the rain. Just vissing in the rain. What a glorieus feeling..."

Ik kan goed zingen, hé.

Heb ik van mijn vader.

Mijn vader kon ook goed zingen.

Dat is één van de weinige dingen dat ik mij nog van hem kan herinneren.

Hij kwam altijd zingend naar huis.

Ik lag dan meestal al in mijn bed, maar ik hoorde hem van ver afkomen.

En maar van zijn paretten geven.

Tot voor ons deur.

Dan was 't lieke gedaan. Want dan nam ons moeder over:

- Is 't weer zo ver? Zatlap!

Bleef 'm thuis... zat hij meestal in de zetel achter zijn gazet.

Om haar niet te moeten bezien.

Dat heb ik goed onthouden.

Dien truuk heb ik van hem geleerd.

Ik had nog zoveel van hem kunnen leren.

Maar de rotzak was slim genoeg om het thuis af te bollen voor het te laat was.

Hij moest van heur naar den beenhouwer, en is nooit niet meer teruggekomen.

Hij had just genoeg geld mee om nen beefsteak te kopen.

't Moet hem hoog hebben gezeten.

Ik was toen nog heel klein. Ik kon nog recht staan onder tafel.

Mààànden heeft ons moeder lopen zagen over dat geld voor dienen beefsteak.

Ja, dat jaar was 't gene kermis voor mij.

- Da's de schuld van oe vader, zee ze.

't Kon er niet meer af.

'k Vond dat niet erg.

Zo zot was ik niet van de perdjesmolen.

Ik werd altijd mottig.

En die vettige flosj in uw gezicht.

- Pakt 'm! Pakt 'm, dan moogt ge ne keer verniet, riep ze.

Dat ziet ge van hier dat ik die dan ging pakken.

Ja, mijn vader...

Hij was ribedebie en den deze bleef alleen met de miserie.

We hadden verdorie moeten samenspannen.

Maar ja, 'k moet niet veel zeggen.

Ik laat ook liever op mijne kop kakken in plaats van mijn gedacht te zeggen.

Ze zegt dikwijls dat ik op mijn vader trek.

Da 's dan wel als een verwijt bedoeld.

Maar zo zie ik dat niet.

Mijn zangtalent heb ik van hem. En daar ben ik fier op.

Ik had zo nen droom om operazanger te worden.

Ik had die film gezien van Caruso; ge weet wel... dat arm misdienaarke dat dan later ne grote operazanger is geworden.

Ik voelde mij zo'n beetje zoals hem.

Ik was ook misdienaar en ik kon zingen dat ervan gesnotterd werd. Als meneer pastoor in de mis zei dat ik een soloke ging doen, dan pakten de madammen hunne zakdoek al gereed. En na de mis gaven ze mij al eens een snoepeke of ne cent. Ik had liever snoepekes, want die centen pakte ons moe toch af. De snoepekes gaf ik achteraf... aan mijn vriendinneke.

Nen schonen tijd.

Tot op zekeren dag... baard in de keel.

Gedaan met snoepekes en centen. Ik was man geworden.

Allez... dat zeiden ze dan om mij te troosten.

Ge zijt er vet mee.

De koster zei dat ik moest voortdoen.

De muziekschool was iets voor mij.

Maar dan moest ik van ons moe eerst nen goeie uitslag hebben op school.

't Is er dus nooit van gekomen.

Ik vroeg dan maar aan Sinterklaas een blokfluit.

Maar in de plaats kreeg ik die monopoly.

- Er wordt al genoeg vals gespeeld, zee ze.

Maar wat zij met die monopoly allemaal uitstak, dat was toch ook gene zuivere koffie.

Och zij wou er gewoon niet van weten.

Dat wereldje van 'artisten' en 'goddelozen'... allemaal ontucht en verderf!

Wat weet zij daar van? De sebbetrees. De non.

Pastoor ja, dat mocht ik worden. Maar dat ziede van hier.

Dat ze zelf in 't klooster gaat.

Ik heb haar dat eens gezegd. Dan deed ze nogal wat. Die kreeg bijna nen attak.

Als ge het zo eens goed beziet: wat heb ik met mijn leven gedaan?

Wat heb ik nu al bereikt?

Niks! Just niks!

Allé, hoort mij bezig.

Ik ga vissen om van dat gezever af te zijn.

Ik zit hier verdomme nog meer te prakizeren dan thuis.

't Heeft met mijn bovenkamer te maken.

En hier, (*wijst op de borststreek*) steken dat dat doet.

Ons moe zee dat kik mij es moet laten nazien.

Da'k niet goed eet. Da' kik er mor plattekes uitzie.

Phè, niet goed eet?

Weet ge hoe het komt dat ik thuis niet goed eet?

Omdat ze godverdomme van hare levertraan onder mijn eten mengelt.

Denkt die nu echt dat ik dat niet proef?

Denkt die nu echt dat ze met mij kan doen wat ze wil?

Ik wou hem niet meer slikken en dan lapt ze 't zo.

Ik eet wél goed. Maar niet van haren brol.

Ik ga meestal eerst langs 't frituurke voor ik naar huis ga.

Als ik genoeg drinkgeld heb gekregen, tenminste. Want van mijn pree krijg ik niet veel te zien.

- Gij hebt dat niet nodig, zee ze. Ik zal ekik wel voor a zorgen.

Ge zijt gij toch goed gesoigneerd.

Allez... nu moet ge dat bezien. Dat noemt zij goed gesoigneerd.

En altijd tegen de groei gekocht.

Als ik daar iets van zeg dan beweert zij dat ik zen vermagerd.

Vermagerd? Dat kan niet met wat ik de laatste maanden fret.

Alle dagen friet. Met heel veel mayonaise...

Nog een chance dat ik in mijn job al eens wat kan bijverdienen.

Ze heeft zij dat allemaal goed gearrangeerd...

Ik was nog niet zo lang van school, toen ik op ne schonen dag een annonceke zag staan in de gazet: ze zochten 'technisch personeel' voor in den opera.

Den opera: mijnen droom...

Ik zag mij daar al staan zingen achter de coulissen.

En op zekeren dag hoort den directeur dat.

Die roept mij bij hem en hij vraagt waar dat ik zo goed heb leren zingen.

En dan antwoord ik:

- Dat heb ik van mijn eigen, mijnheer den directeur.

En dan zegt die tegen mij:

- Man, jij bent een talent. Dat mogen we niet verloren laten gaan.

En binnen de kortste keren sta ik op de scène met de diva van den opera...

Mijne naam in 't groot op de affiche...

En dan op toernee. Weg van thuis.

Ik daar naar toe, zonder dat ons moeder dat wist.

En... ik had de job!

Maar geen noot heb ik er kunnen zingen.

Toen ik aan ons moeder vertelde dat ik werk had als techniker in de opera, zee zij:

- Over mijn lijk!

Zij heeft zij nen telefoon gedaan met den directeur en ik moest al niet meer komen.

Ik was er kapot van.

Mijnen droom...

Toen zee zij:

- Ik zal ekik eens zorgen dat gij aan een fatsoenlijk jobke geraakt.

Ik mocht bij haar broer -den brouwer van 't dorp- gaan werken.

In 't begin kreeg ik de stomme karweikes: bakken stapelen, flessen sorteren, camion inladen.

Maar nu rijd ik zelf met de camion.

Ik breng de marchandise naar de klant en als ik alles mee op zijn plaats zet dan krijg ik al eens wat drinkgeld.

Dat is alles van geld dat ik zelf heb.

Want mijn pree heb ik nog nooit gezien.

Dat is zo tussen ons moeder en mijnen baas afgesproken.

Mijn pree wordt op haar rekening gestort.

Ik moet het maar vragen als ik iets nodig heb.

Of ik het dan krijg, dat is wat anders.

Voor dat visgerief hier, heb ik maanden moeten zagen.

Ik heb het op den langen duur toch gekregen, maar ze zee dan:

- Dat is voor uwe verjaardag, uwe kerstmis en uwe nieuwejaar tesamen. Goe verstaan?

Allé, is dat nu normaal?

Ik zit daar elken dag mijnen nikkel af te draaien en ik heb begot nog nooit van mijn eigen geld een briefke van duizend frank in mijn pollen gehad.

- Gij hebt dat niet nodig.

Ik heb dat wel nodig!

Ik heb eens een cassetteke willen kopen.

Zo eentje met een koptelefonneke om haar gezaag niet meer te moeten horen.

- Gij hebt dat niet nodig.

Ik kreeg het niet. Ik was er pertang heel hard op gevlast. Ik moest en ik zou het hebben.

Wat doen ik...?

Pas op, ik heb lang getwijfeld.

Maar het was toch mijn geld? Ik mocht van mijn centen toch ook wel eens iets kopen?

Ik heb ne cheque gepakt.

Ik ga naar de winkel. Ik kies die cassette. Ik schrijf die cheque.

Maar ik was dat niet gewoon.

Ik had wat zitten broddelen en ik denk dat die verkoper het niet vertrouwde.

Hij vraagt mijn bankkaart.

- Bankkaart? Voor wat?

Ik moest mijne nummer daar vanachter opschrijven, anders kon die dat niet aannemen.

Daar had ik natuurlijk niet aan gedacht. Ik kende daar niets van.

Dan vroeg hij of hij mijn bank mocht bellen.

Ik zeg kik maar ja.

Ik kon toch nie nee zeggen?

Dan was het helemaal verdacht geweest.

Per slot van rekening was het mijn geld.

Dat zouden ze op de bank toch ook wel weten?

Koekenbak!

Police erbij. Ons moeder in alle staten:

- Dat haren zoon nen dief was, die zijn eigen moeder bestal!

's Anderendaags wist heel het dorp dat ik bijna in den bak was gevlogen.

Van mijn eigen geld!

Van mijn eigen geld, verdomme.

Laat ze maar lachen. Laat ze maar klappen. Wat kan het mij schelen.

Maar van dat cassetteke had ik spijt. Ik had het in mijn handen en toch niet kunnen krijgen.

Dat heb ik altijd voor, sè.

Ik heb het in mijn handen, en ik kan het niet krijgen.

Zie mij hier nu zitten met mijn vislijntje. Genen enen dat bijt. Ik kan zonder vis naar huis. Ons moeder zal weer denken...ze zal weer denken dat ik niet ben gaan vissen. Ze zal weer denken dat ik wat anders ben gaan doen. Dat ik...

Maar ze mag gerust zijn. Ik ben gestruikeld over den boomstam

die zij ervoor heeft gestoken. Stommerik dat ik ben.
Ik had naar mijn Marianneke moeten luisteren.

Jaja, ik had er één aan den haak geslagen.
Ik kon zelf niet geloven dat ze mij gere zag.
Dat zij mij wou.
Zij wou zelfs met mij trouwen.
Marianneke van de frituur.
Geen beauty, daarvoor heeft ze al wat te lang tussen het frietvet
gehangen.
Maar nen engel. Een gouden hart.

Dat is zo op een heel raar manier aan geraakt tussen ons.
Ik ken Marianneke al lang. Al heel lang.
Ik heb nog met haar moeder in de papklas gezeten. En op die
moeder... daar was ik als kleine jongen een beetje verliefd op.
Een beetje veel eigenlijk.
't Was zij die altijd mijn snoepekes kreeg... Virginie.

Als ik daar nog aan denk.
Virginieke en ik... samen in de zandbak van de nonnekes.
Ik was zo fier dat ik haar mijn snoepekes kon geven.
Ze lachte dan zo lief naar mij.
Ze had zo van die schattige tandjes.
Met een spleetje in 't midden.

Later ging zij naar de kostschool en dan zag ik haar alleen maar af en toe in de weekends.

Het werd een echte madam, die Virginie.

Altijd iets speciaals met haar haar. En wat kleurtjes op haar gezicht.

- Precies een hoer, zei ons moeder.

Ik ben moeten gaan vragen wat dat was, want ik kende het woord nog geeneens.

Maar zo was Virginie niet.

“Virginieke”.

Virginieke met de hoge schoentjes en de korte rokskes.

En als ze liep, dan wiebelde ze zo'n beetje met haar gat.

Ik heb er veel mannen naar weten loeren.

Ik ook ne keer, toen ons moe neven mij liep. Arrè saflet!

- Gapen is onbeleefd, zee ze.

't Was verdomme Virginieke van in de zandbak bij de nonnekes.

Maar voor mijn moeder was het een heidene geworden die naar de stadsschool ging.

Ik heb dan maar niet meer gekeken, als ons moe in de geburen was.

En Virginie keek ook niet meer naar mij.

Ze trouwde nog voor ze van 't school was en kreeg binnen 't half jaar: Marianneke.

Mijn Marianneke ja...

Regent dat nu nog?

't Is precies over.

Allez waarom steek ik nu mijn hand uit om te zien of 't regent.

Dat kunt ge toch aan 't water zien.

Ik ben er met mijn gedachten niet bij vandaag.

Ja... als ze mij toen hadden gezegd dat ik ooit nog iets zou hebben met dat pasgeboren boeleke: 'k had ze zot verklaard.

En haar vader had mij bijgevezen gelijk dat hem Virginieke regelmatig bijvees.

Ge verstaat dat zoiets niet kon blijven duren.

Op een dag had zij er genoeg van.

Virginie deed wat mijn vader had gedaan.

Ze trapte het af en ze heeft nooit niet meer omgezien naar hare vent of haar dochter.

Dat scheidt nen band.

Marianneke en ik wij verstaan mekander op dat vlak.

Wij verstaan mekander op alle vlakken.

Ja, dat klikt echt heel goed tussen ons.

Bangelijk goed zelfs.

Oeioei, ineens zo'n rilling?
't Is toch niet koud? Of wel?
'k Had ne frak moeten meebrengen.
Ik kan ook aan mijn Marianneke denken.
Als ik aan haar denk, dan krijg ik het vanzelf warm.
Zo warm als 't vet in haar frituur.

Ze heeft de frituur van haar vader geërfd.
Daar was die mens mee begonnen toen hij er alleen kwam voor te
staan.
Zo kon hij zijn dochter in 't oog houden swenst dat hij bezig was.
Hij heeft haar in 't frituur groot gebracht.
De klanten hielpen soms een beetje met haar huiswerk.
Niet dat dat veel uithaalde, want ze had nooit goei punten.
En ze zat ook dikwijls te slapen in de klas.
Wat wilt ge, als ge moet opblijven tot de laatste klant het is
afgebold.

Daar begon raar volk in 't frituur te komen. Mansvolk.
En ze kwamen niet alleen voor frieten.
Ook voor een pintje.
En Marianneke moest dan dat pintje brengen en bij die mannen
op de schoot gaan zitten.
En ze mocht niet flauw doen, want dan werd hij kwaad.
Och Marianneke deed niet flauw.

Die deed wat er van haar wier gevraagd.

Gelijk ik hé: veel te braaf.

Ik denk niet dat ze 't heel erg vond toen haar vader zijn eigen op
nen dag verslikte in een boulet.

Gelijk altijd hé: veel te gulzig. Ge ziet wat ervan komt.

Van toen af is de frituur van haar.

En 't zit er altijd stampvol.

De mensen hebben haar gere... mijn Marianneke.

Nog niet zo lang geleden had Marianneke een tijdje serieuze
verkering met ne gast.

Zo'n karuur!

En altijd in 't leer, want hij kwam met de motto.

Zo ne witte motto.

Ik zag haar er soms vanachter op zitten.

Ze was zo fier op hare sjoe met zijne motto.

Tot op zekeren dag... dan was hij daar niet meer.

Het was mij eerst niet opgevallen, maar de Lewie zei het.

- Het is precies gedaan het hare sjoe.

Awel, nu dat hij dat zei, zag ik dat ook.

Marianneke zag er een beetje verdrietig uit.

Ik had echt compassie met haar.

En misschien heeft ze dat gevoeld.

In ieder geval: in ene keer begint zij zo heel vriendelijk tegen mij te doen.

Niet dat ze anders niet vriendelijk was. Maar allé, 't viel toch op dat ze wat meer voor mij deed dan voor een ander.

Als ik nen friet ging halen, gaf ze mij altijd nen extra grote klod mayonaise.

En terwijl keek ze dan naar mij met van die grote donkere ogen, om te zien of dat kik het gezien had.

Of ik begreep dat ze voor mij een specialeke deed.

Ge moogt geloven dat ik het gezien had. Maar ik verstond er just niks van.

Ik zei:

- Merci, Marianneke en dank u wel.

En ik heb dat smakelijk zitten opeten.

Ik dacht: Ze zal in hare goeie zijn zeker.

Maar de volgende dag deed ze dat weer.

Weer zo'ne klod.

En weer met een gezicht van: Hebt ge gezien wat ik voor u doe?

Ik zei dus maar weer :

- Merci, Marianneke.

Ik bestelde een pintje en ging zitten.

Maar toen ze mij dat pintje kwam brengen...godverdomme...ze

komt zij dat pintje brengen en ze buigt wat voorover.

Ze buigt wat voorover en...godverdomme...ze buigt zo diep dat ik bijna heel hare kommisfeur kon zien.

Ge moet dat verstaan: in zo'n frituur is het altijd wat warmer en dan loopt ge wat lichter gekleed.

Ze zal zij dat ook niet geweten hebben.

Ze komt zij zo heel dicht tegen mijn oor hangen en ze zei:

- Dat is er eentje van mij.

Awel, ge moogt geloven dat er mij nog nooit een pint zo goed gesmaakt heeft.

Toen kwam de Lewie bij mij zitten.

Ja, de Lewie dat is er ook ene van de brouwerij.

Dat is zo een beetje mijne kameraad. Hij zei:

- Marianneke heeft het precies voor u, jong.
- Gij zijt zot, gij.
- Bah nee begot! Zo 'ne klod mayonaise dat gij krijgt! Ge ziet er begot uw frieten niet meer onder liggen!
- Maar ik heb daar niet om gevraagd. Ik weet ik ook niet waarom dat ze dat doet.
- Ha nee? Weet gij dat niet? Moet ik eens vertellen waarom ze dat doet? Om uw aandacht te trekken. Om te laten zien dat ze een boon heeft voor u.
- Allé, zwanst niet, hé jong. Marianneke een boontje voor mij? Zij heeft zij just niks voor mij.

- Daar zoude gij nog kunnen van verschieten wat Marianneke voor u heeft!

Ik dacht: de Lewie is weer aan 't zeveren.

Maar ik nam mij toch voor Marianneke wat beter in 't oog te houden.

De volgende dag: Wéér zo'ne klod mayonaise!

Wéér dien blik!

Ik bestel een pintje.

- Op mijn gezondheid! zee ze.

En ze geeft mij dat glas.

Maar toen ik dat wou aannemen, raakt zij mij zo heel zutokes met haar vingertoppekes aan en ze zee:

- Da's omdat ik a gère zien.

Patat! Dat glas op de grond.

Dat moest mij weer overkomen.

Ik kon wel door de grond zinken.

Maar Marianneke loste dat goed op. Die begint daar mee te lachen en ze bukt heur om de stukken op te rapen en ze zee:

- Gij zijt den eerste vent die mij zo rap op mijn knieën krijgt.

Van toen is dat zo een beetje aan geraakt tussen ons.

Ik ben daar dien avond blijven plakken.

De volgende avond wat langer.

De avond daarop...nog wat langer.

Ik wist niet wat mij overkwam.

Zo een ferm vrouwmens.

Ze kon zij gelijk wie van 't dorp krijgen, en dan pakt die mij.

Nen ouwe vent!

Ik verstond er niks van.

Maar de Lewie zee:

- Frans jong, ge krijgt ze op een schotelke, pakt wat ge kunt krijgen.

Ik heb mij nooit in mijn leven zo gelukkig gevoeld.

Uren heb ik in haar frituurke gesleten.

Ik zag haar zo gère bezig.

Altijd vriendelijk en lief en voor iedereen een goed woordje.

En als we alleen waren, dan kwam ze op mijne schoot zitten en ze sloeg haar armen rond mijne nek en ze gaf mij ne kus dat ik er ne rooie kop van kreeg... en nog wat anders ook.

Zoiets had ik nog nooit meegemaakt.

Ik dacht dat mij dat nooit ging overkomen.

Ikke! Nen ouwe vent! Met zo'n frisse bloem.

Ik voelde vanalles kriebelen.

En niet alleen als ze begon te kietelen.

Mijn broek begon te spannen...

Alle dagen friet met mayonaise, wat zoude nu willen?

Ik vergat al mijn miserie als ik bij haar was.

Ik vergat de brouwerij.

Ik vergat ons moeder...

Ik vergat zelfs ne keer van naar huis te gaan.

Toen was het kot te klein.

- Dat dat moest gedaan zijn met die mannezot. Met die hoer. Dat ze al genoeg had afgezien en dat ze niet kon verdragen dat ik mijn leven vergooide aan een teef die het met alle vrouwenzotten van 't dorp deed.

Ik heb nooit geweten dat mijn moeder zo 'n woorden kende.

Ik was er zo van verschoten dat ik niet meer wist wat zeggen.

En had ik het wel geweten, dan had ik toch ook gezwegen.

Gelijk altijd.

Ik had haar moeten tegenspreken.

Ik had mijn lief moeten verdedigen. Maar ja...

Ze heeft zij er mijnheer pastoor bij gehaald.

Die mens is met mij komen klappen.

- Mannen ondereen, ge kent dat.

Phè, hij kent er just niks van. En als hij er iets van kent, dan heeft hij ook iets om over te biechten te gaan.

Wat die allemaal tegen mij heeft gezee...

In 't begin was hij nog heel vriendelijk.

Frans van hier... Frans van ginder...

Dat we mekaar nu al heel lang kenden.

Dat ik zijnen beste misdienaar was geweest.

Dat kik het schoonste kon zingen van al zijn parochianen.

En dat er gene enen zijne catechismus zo goed kende als ik.

Niet moeilijk. 't Was thuis alle dagen ondervraging of 't scheelde niet veel.

En dan ging hij den andere toer op.

Mijn moeder had nen brave christenemens van mij gemaakt.

Ze had al genoeg miserie gekend zee hij.

Ik mocht haar dat verdriet niet aandoen. Ze ging er kapot van.

Dat mocht ik mij toch niet op mijn geweten halen.

Hoe kon ik nu gelukkig zijn, terwijl mijn arme moeder de ogen uit hare kop schreeuwde.

Daar zat ik met mijne mond vol tanden.

Wat moet ge daarop zeggen?

't Was zo precies of dat kik dat expres deed.

Maar toen hij over Marianneke begon, sé, toen werd hij echt ambetant.

Daar waren er wel beter te vinden in zijn parochie, zee hij.

Wat ging ik, als brave katholiek, nu beginnen met een maske dat nooit naar de mis ging?

En als we zouden trouwen en kinderen krijgen; hoe gingen wij die dan opvoeden?

Hoe zeet 'em het nu weer? Ha ja...hij zee: "Er is een wereld van

verschil tussen jullie. Dat kan de liefde niet overbruggen.
In het begin wel ja, want liefde is blind.
In het begin is alles rozengeur en maneschijn.
Maar op nen zekeren dag zouden mijn ogen open gaan.
Maar dan zou het te laat zijn.
Want, zee hij, wat God heeft bijeen gebracht, zal de mens niet
scheën.”

Ja, zo zeet ‘m dat.

En toen vroeg hij of ik mijn tien geboden nog kende.

- Vierde gebod?
- Vader, moeder zult gij eren...

Eren eren... En ik dan?

Moet ik dan de rest van mijn leven op mijne kop laten zitten?

’t Moet toch een beetje van twee kanten komen.

Zij zou ook eens wat meer moeite mogen doen.

Als ge iemand graag ziet dan wilt ge toch dat die content is?!

Zij ziet mij niet graag.

Zij heeft mij alleen maar nodig. Om niet alleen te zijn.

Want als ze mij kwijt is, dan heeft ze niemand om tegen te zeveren
en te klagen. Dan heeft ze niemand waar ze op kan zitten wachten,
want dan komt er niemand niet meer naar huis.

En dat zal, godverdomme, haar eigen schuld zijn.

Als ze mij kwijt is, dan zit ze alleen.

Maar ik wil ook niet alleen zijn.
Ik wil een vrouw en nen nest jong.
En ze moeten zij van mij niet naar de mis.
Ze moeten zij van mij just niks.
Ze moeten zij alleen maar content zijn.
Content, omdat ze leven!

Verdomme, heb ik nu al mijn boterhammen al opgegeten?
Ik heb honger.
Hoe lang zit ik hier al?
En genen ene beet gehad.
Ik zal dan toch zonder vis naar huis moeten.
Of zou ik er nog rap ene gaan kopen?
Maar ben ik nu helemaal zot geworden?
Waarom zou ik mijn schoon centen uitgeven aan nen vis; alleen
maar om te bewijzen dat ik ben gaan vissen!?
Dat ze denkt wat ze wil.
Wat wilt die nu eigenlijk van mij?
Dat ik braaf bij haar zal blijven?
De rest van mijn leven?
Denkt die dat nu echt?

Marianneke had gelijk.
Ik moet daar weg.
Die behandelt mij als een klein kind.

Ik kan er niet meer tegen. Ik moet daar weg.

Maar naar waar?

In het dorp kan ik niet blijven, want dan blijft ze achter mijn veren zitten.

En mijn werk, wat moet ik dan met mijn werk?

Het zal niet gemakkelijk zijn om iets anders te vinden.

En als ik wegga uit het dorp...hoe gaat mijn Marianneke mij dan vinden als ze terug komt?

Was ze maar niet weggegaan.

Als ze nu nog hier was, dan hadden we het samen wel kunnen oplossen.

NU zou ik het thuis durven afbollen.

Stommerik dat ik was.

Ik durfde niet toen ze het mij vroeg.

Frans, zee ze: als ge mij gère ziet, dan gaat ge thuis weg en komt ge bij mij wonen.

Samen kunnen we uw moeder wel aan.

Ge moet niet zo bang zijn. Wat kan ze doen?

Kan ze u nu nog meer koeioneren?

Laat u toch niet behandelen als een klein kind.

Laat zien dat ge ne vent zijt.

Laat, godverdomme zien dat ge kloten aan uw lijf hebt.

Ja...dat heb ik toen laten zien. Ik weet wel dat ze iets anders bedoel-

de, zenne.

Marianneke kon dat allemaal zo simpel uitleggen.

Maar ik zag mij al voor mijn moeder staan. Ik durfde niet.

Ik dacht: het gaat allemaal te rap.

Geeft haar nog een beetje tijd.

Maar toen ik dat tegen Marianneke zei, begon ze te bleiten.

Mijn hart deed er zeer van.

Ik deed mijn lief zeer.

Het maske dat ik alle geluk van de wereld wou geven.

Ze blette en ze zee:

- Maar ziede gij dan niet dat ik genen tijd niet meer heb? Ziede gij dan niet dat mijn tonneke alle weken dikker en dikker wordt? Hebt gij geen ogen in uwe kop?

Ze had het vlaggen van die gast met zijne witte motto.

Die gast, die we al een tijdje niet meer zagen in 't frituur.

Nu wist ik waarom.

Hij liet haar zitten met een pakske.

Marianneke zee dat het haar eigen schuld was.

Dat ze hem met ne kleine had willen overhalen om met haar te trouwen.

Maar hij beet niet.

Haren aas was ook niet goed genoeg.

Ze vroeg of ik haar wou vergeven dat ze mij had willen laten opdraaien voor het kind van een ander.

Vergeven? Ik moest haar just niks vergeven.

Moest Marianneke nu nog hier zijn, dan kon ik haar zeggen dat ik nu wel zou durven weggaan bij ons moeder.

En met haar trouwen.

Dat wordt nu ineens zo donker?

Gaan we nu nog een onweer op ons dak krijgen?

't Ziet er naar uit.

(ruimt vissersgerief op)

Ik kan maar beter maken da'k weg ben.

Efkes binnenspringen in 't café.

Een fris pintje om door te spoelen. Dat heb ik nodig.

PAUZE

DEEL 2

Frans zit terug op zijn plaats, maar zonder vislijn deze keer.

Ik heb ze gevonden.

Jaja, ik heb ze gevonden.

Weet ge waar ze nu zat?

In 't stad. Op hotel.

Niet op vakantie, nee. Ze was gevlucht.

Gevlucht voor 't geroddel van 't dorp.

Kunt ge u dat voorstellen?

Ik moet toegeven dat ze er bij ons wat van kennen.

Maar ze spraken al heel haar leven schand over haar.

Ik dacht dat ze haar dat niet aantrok.

Blijkbaar dus wel.

Ocharme. 'k Had met haar te doen.

't Was de Lewie die ze in 't stad had gezien.

Hij zei:

- Frans jong, als 't menens is, dan zou ik ze nu maar gaan halen.

Ikke naar 't stad.

Niet simpel! Zo dikwijls kom ik daar niet.
Ik ken er mijne weg niet.
Ze geven mij een planneke mee, maar ik verstond er just niks van. Ik ben dan maar beginnen rondlopen.
Ik dacht: ik zal er wel op uitkomen.
Zo groot kan 't stad toch niet zijn. En ik stap gère.
Zeker as 'k wat zenuwachtig ben. En dat was ik.
Wreed zenuwachtig.
En nerveus! Niet te doen.
Straatje in straatje uit. Er kwam maar geen eind aan.
En tot overmaat van ramp kreeg ik last in mijn darmen.
Krampen.
Ik dacht: ik moet hier subiet een WC gaan vinden of 'k heb iets veur.
Ik het eerste het beste caféke binnen.
Bestel een pintje. 'k Ga naar toilet.
Ik dacht: 't is gepasseerd.
'k Bestel nog een pintje, want anders is 't zo precies of ge komt alleen maar binnen om naar 't wc te gaan.
Tegen dat mijn tweede pint op is, begint dat gerommel opnieuw.
Vaneir naar 't wc. Terug een pintje...

Vijftien pinten heb ik daar gedronken!
Dat doe ik nu anders nooit.
Maar geloof het of niet: 'k was toch niet zat.

Dat kwam pas daarna.

En misschien hebben die pintjes wel geholpen om te doen wat ik heb gedaan.

Om een lang verhaal kort te maken: Ik was 's morgens vertrokken en 't was donker toen ik haar hotelleke vond.

Ze verschoot.

Ze had mij niet verwacht.

Ik verschoot ook.

Haar tonneke was fameus dikker geworden.

Ze zag mij zien en ze draaide heur van mij weg.

Ik vroeg van dat niet te doen. Ik wou naar haar kijken.

Ik vond ze zo schoon, zo.

Toen begon ze te bleiten.

Ze zee dat ze 't niet kon houden.

Ik dacht dat ze bedoelde dat er iets met dat kinneke was.

Maar nee, ze ging het weggeven.

Zij kon er niet voor zorgen, zee ze.

Ze had die frituur.

En wie ging haar nog willen als ze met nen bleiter zat?

- Ikke! Zei ik. Ik wil aa en dien bleiter erbij. Gère.

Ze bezie mij... en ze zwijgt...

Luistert... ik heb het graag rustig.

Van mij mag het stil zijn.

't Is voor de stilte dat ik naar hier kom.

Maar als er op zo'n moment niemand iets zegt... da's om zot te worden.

Dus ben ik zelf maar beginnen babbelen.

'k Heb haar gezegd dat ik met haar wilde trouwen.

Dat ik de vader van haar kinderen wou zijn.

Dat ik haar wou helpen in 't frituur.

Dat ik goed voor haar ging zorgen.

En dat niemand ons kon tegenhouden.

- Ook uw moeder niet? Zee ze.
- Nee. Ook mijn moeder niet.

En toen is 't terug stil geworden.

Zo stil als 't hier kan zijn vlak voor een onweer.

Dat begint eerst met een dreigende lucht.

De vogels houwe hunnen bek. En dan... petat!

Ik ben naar ons moeder gegaan. Ik zei:

- Moe, ik heb groot nieuws.
- 't Zal wer wa zijn.
- 'k Gaan trouwen.
- Wat?! En met wie?
- Marianneke van de frituur.

Arrêt petat!

- Met die slet?! Die hoer!

Ze zee dat Marianneke er mij wou inluizen.

Dat heel 't dorp wist dat ze een kind ging krijgen.

En ik was den idioot die ervoor ging opdraaien.

- Over mijn lijk! Zee ze.
- Nee moe, ik weet hoe de zaken staan. En toch gaan we trouwen.

Ze zee dat geen enkele pastoor zo'n zondares zou willen trouwen.

- Dan trouw ik niet voor de kerk.

Al eens een gebouw zien instorten?

't Was bangelijk.

Moord en brand schreeuwde ze.

Ze sprak van heiligschennis en verdoemenis.

Ik was bezeten door den duvel. En den duvel, dat was Marianneke.

Ge moet weten... ons moe en den duvel... Ze kon er niet over zwijgen.

Verhalen dat ze me daarover heeft gedaan...

Iedere avond begon ze erover.

Ze joeg mij den daver op 't lijf.

Ik durfde 's nachts niet uit mijn bed van de schrik.

Schrik voor dienen geniepiggen duvel die in alle donkere hoekskes en kantjes op de loer lag om mannekes als ik te pitsen en te

bijten...

Die schrik was nog velen erger dan de schrik voor ons moe, als ik haar 's morgens moest zeggen da 'k weer in mijn bed had gepist. Ze dacht dat ik het expres deed. Om haar nog wat meer werk te geven.

Als ik 's middags met mijn kameraden van 't school kwam, hingen de lakens buiten.

Voor 't zicht van iedereen.

Ze hebben mij er lang mee gepest.

En dat allemaal door die verhalen over dat serpent van nen duvel.

En daar vergeleek ze mijn Marianneke mee?

Nee, dat kon niet zijn.

Nu was 't genoeg geweest.

Ik heb een kartonnen doos gepakt.

Al mijn gerief in die kartonnen doos. En bibi was weg.

Ik ben bij Marianneke gaan wonen.

Een verschil van dag en nacht.

Ik kan dat niet uitleggen.

Al die jaren bij ons moe... en dan enen dag bij Marianneke...

'k Was mijn miserie op slag vergeten.

'k Had ook genen tijd niet meer om te prakizeren.

Zoveel zaken die moesten geregeld worden.

Marianneke kreeg het lastig.
Ze begon wat te waggelen.
Wel een zot zicht.
We hebben er dikwijls mee gelachen.
En dan werd ik ontslagen.
En nog diezelfde dag stond ik de frietjes te bakken.
Nooit gedacht dat ik mijn eigen baas zou worden.
Ge kunt niet geloven wat voor ne kick dat dat geeft.
Niemand die u commandeert.
Niemand die op uw vingers staat te zien.
Tenzij de kalant zelf.
Maar die doe niet moeilijk.
Da's een kwestie van hem weten te soigneren.
En wat ge verdient gaat in uwen eigen zak.
We boeren goed volgens mijn vrouwke.
Marianneke kan het weten: zij doet de kas.

Hebt ge goe gehoord wat ik zei? ... Mijn vrouwke...

Dat klinkt hé.

Marianneke is nu mijn vrouwke.

Samen hebben we ne zoon.

Onzen Tom.

Tommeke.

Ja, zo'n geboorte da's 't één en 't ander. Da's gene kattenpis.

Ik heb mogen helpen.

Tot ik het koppeke zag.
Toen draaide ik van mijne sus.

'k Was zo beschaamd toen da 'k wakker wier.
Maar dan lieten ze mij ons Tommeke zien...
Dat moment... daar zijn geen woorden voor.

Hoort nu eens hoe stil.
Hier kan ik nu echt van genieten sè.
Marianneke die verstaat dat.
'k Heb nu geen vislijn niet meer nodig om er efkes van tussen te
knijpen.
Nu zit ik hier voor mijn plezier.
Dat doet raar. Maar da's genieten !

We waren nog niet getrouwd toen ons Tommeke kwam.
Voor ons moeder was dat heiligschennis.
Ik trok het mij niet meer aan wat dat ze zee.
Al dacht Marianneke van wel.
Ze vond dat ik het moest goedmaken met ons moe.
Ze vond de geboorte van onze zoon een goe moment.
Ze zee: als we elle moe na is vroegen om meter te zijn?
Als ze de kleine ziet, is ze verkocht.

Ze heeft onze kleine nooit willen bezien.

Dat was er gene van mij.

En daarbij: we waren zelfs niet deftig getrouwd.

Ze zou nooit ne stap zetten in een huis waar mensen in zonde samen leefden.

Ik ben haar toen een uitnodiging gaan geven voor onzen trouw.

Ze deed zelfs niet de moeite om de kaart te bekijken.

Ze heeft ze met enveloppe en al in stukken gescheurd en in mijn gezicht gesmeten.

Toen hebben we het opgegeven.

Als zij den ezel wou uithangen.

Wij hadden haar niet nodig.

En Tommeke kunnen we later nog wel dopen.

Marianneke gelooft niet in de erfzonde.

Zij gelooft niet dat ge als kind met een zwart plekske op uw ziel wordt geboren.

- Zo'n pasgeboren schaap heeft toch niks verkeerd gedaan.
Waarom zou zo' n klein boeleke naar de hel of het vagevuur moeten.
- Omdat het niet gedoopt is?

'k Had het daar eerlijk gezee toch een beetje lastig mee.

Maar wat wilt ge, 'k heb nooit anders gehoord dan over duvels en d' hel.

En over onze ziel, die maar wit wordt als meneer pastoor u de absolutie geeft.

En elke keer dat ge iets verkeerd doet komt er terug een zwart plekske op uw ziel.

't Zijn die zwarte plekskes die Sinte-Pieter telt als ge hier boven voor de hemelpoort staat.

Op nen zekere keer had ik weer iets gedaan dat niet mocht.
Ik was krieken gaan plukken terwijl ze eigenlijk nog niet rijp waren.

'k Moest eraf blijven.

'k Wist het goed genoeg.

Maar 'k had al een heel jaar op die kriekskes moeten wachten.

Ze hingen daar zo schoon te blinken.

En 't waren er zoveel.

Niemand zou het zien als er een handsvol weg was.

Ik ben in den boom gekropen en ik ben ervan beginnen te eten...
te eten... En toen begon het hé.

Gerommel in mijnen buik.

Ja, 'k heb dat wel meer.

Paniek! 't Was zeker de straf van God.

Ik had een zonde gedaan en moest dat gaan biechten.

Anders bleef ik met een plekske op mijn ziel rondlopen.

Maar ik durfde het aan meneer pastoor niet vertellen, want die ging dat zeker voortzeggen aan ons moe.

Wat nu gezongen?

'k Had er niet beter op gevonden dan een stukske spons in te slikken.

Om mijn zieltje proper te krijgen.

Marianneke heeft er eens goed mee gelachen toen ik haar dat vertelde.

- wat uw moeder u allemaal heeft wijsgemaakt! Zee ze.

Da's waar.

Ze heeft zij mij veel wijsgemaakt.

Bij stukskes en beetjes komt ne mens daarachter.

Ik heb mij dikwijls afgevraagd: zou ze 't zelf allemaal geloofd hebben?

Waarschijnlijk wel.

Dan is 't te verstaan dat 't mens zot is geworden.

(Somber en in zichzelf gekeerd)

Den dag dat we getrouwd zijn... den dag dat we getrouwd zijn...

(Herpakt zich)

... was 't groot feest.

't Ging door in de frituur.

De Lewie had voor hulp gezorgd.

Hij bracht er den ambiance in.

Er werd gedronken en gedanst tot in de late urekes.

Ons moe had heur van heel dien dag niet laten zien.

Geen kaartje. Geen bloemeke. Niks.

Ik had het ook niet verwacht, maar het deed toch zeer.

Iedereen amuseerde zijn eigen lijk zot.

't Was een kot in de nacht voor de eerste gasten het wilden
afbollen.

Just op de moment dat we dachten van er mee te stoppen,
kwamen een paar kameraden aanlopen:

- Frans! Frans! Uw kot staat in brand!

Ik dacht ik dat ze ermee aan 't rammelen waren.

Ge hoort dat zo dikwijls dat ze 't koppel voor 't zotteke houden
den dag dat ze trouwen.

Ik dacht: niet met mij hé mannekes!

En ik begon te lachen.

Maar toen hoorde ik de sirenes!

Het huis van ons moe stond in brand!

Het werd zwart voor mijn ogen.

Ik wou naar buiten lopen, maar ik vond den uitgang niet.

Ik moet eerlijk toegeven dat ik dien avond fameus had gedronken.

Hoe zoudt ge zelf zijn?

't Was toch mijnen dag. Mijn feest!

De Lewie heeft mij bij mijn bretellen gepakt en samen zijn we naar
den brand gelopen.

Het huis was voor den helft al afgebrand.

De pompiers waren aan 't blussen.

Ze hielden ons tegen. Niemand mocht door.

Ik zag den ambulance staan.
Efkes later reed die weg.
Ze waren te laat.
Den ambulance pakt geen lijken mee.
(*stilte*)

Ze had het expres gedaan.
De deuren waren langs binnen op slot met de sleutel er nog op.
Ze had heur eigen opgesloten en heur kot in brand gestoken.

Daar zijn er die mij met de vinger wijzen.
En er zijn er die zeggen dat ik het mij niet mag aantrekken.

Marianneke zee dat kik het uit mijne kop moet zetten.
Da 'k anders nog zot word.
En ze heeft gelijk.
Ge kunt uw eigen onnozel denken. En dat wil ik niet.
Ik wil niet worden gelijk mijn moeder.
En ook niet gelijk mijn vader.

Ik zie mijn Marianneke doodgère.
Ik krijg nu de kans van mijn leven.
Ik pak ze vast met mijn twee pollen en ik zal ze godverdomme
nooit niet meer lossen.